

SOCIOLOGIA

(Sociologia del Treball i de les Relacions Laborals)

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Sociologia
Codi	1000487
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Primer curs, segon semestre
Horari	
Lloc on s'imparteix	Grup 1: Aula 10, Aulari J Grup 51: Aula 10, Aulari J
Llengües	CATALÀ, CASTELLÀ

Responsable de l'assignatura

Nom professor/a	DR. RAMON ALOS MONER
Departament	SOCIOLOGIA
Universitat/Institució	UNIVERSITAT AUTONOMA DE BARCELONA
Despatx	B3-187
Telèfon (*)	93 581 2419
e-mail	Ramon.dealos@uab.cat
Horari de tutories	Dimecres: 9:15-10:45 Divendres: 10:30-12:00

2. Equip docent

Nom professor/a	DR. RAMÓN DE ALOS MONER DR. OSCAR MOLINA ROMO
Departament	SOCIOLOGIA
Universitat/Institució	UNIVERSITAT AUTONOMA DE BARCELONA
Despatx	B3-187 B3-059
Telèfon (*)	93 581 2419 93 581 33 03
e-mail	Ramon.dealos@uab.cat Oscar.molina@uab.cat
Horari de tutories	Prof. O. Molina: Dimecres 16:15-17:45 Divendres 14:30-16:00

3.- Prerequisits

No és necessari cap requisit previ.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Es tracta d'una assignatura de primer curs, segon semestre, per tant, de formació bàsica.

Aquesta assignatura s'ha de contextualitzar dins del desenvolupament de les teories sociològiques nascudes en torn al procés d'industrialització i que tenen el treball com eix principal.

Amb aquesta assignatura alumne ha d'adquirir els coneixements bàsics (conceptes i principals interpretacions) de l'anàlisi sociològica de les relacions socials, en particular de les relacions socials a l'empresa i a l'entorn del treball.

En aquest sentit, són finalitats específiques de l'assignatura:

- Conèixer els significats del treball i ocupació, i de les relacions socials i els seus actors a l'empresa des de la perspectiva sociològica.
- Entendre i interpretar les principals transformacions i tendències actuals respecte als processos que afecten al treball i a l'ocupació, i a les relacions socials i laborals a l'empresa.
- Saber identificar, analitzar i proposar solucions a problemes concrets de l'àrea d'estudi.
- Conèixer les interrelacions existents entre activitat laboral, estructura social i funcionament de les societats, entre processos socials i dinàmiques laborals.
- Saber identificar i utilitzar les principals fonts d'informació sobre treball i relacions laborals.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència específica

CE 1 Identificar i comprendre els significats del treball i l'ocupació i els seus actors a l'empresa des de la perspectiva sociològica

Resultats d'aprenentatge

CE 1.1. Identificar les principals interpretacions sociològiques de les relacions que es donen dins de la empresa i les seves implicacions per entendre les relacions de treball.

Competència específica

CE 2 Identificar, analitzar i resoldre els problemes i situacions complexes des d'una perspectiva interdisciplinària.

Resultats d'aprenentatge

CE 2.1. Conèixer les interrelacions existents entre activitat laboral, estructura social i funcionament de les societats, entre processos socials i dinàmiques laborals.

Competència específica

CE 3: Entendre i interpretar les principals transformacions i tendències actuals respecte als processos que afecten al treball i a l'ocupació, i a les relacions socials i laborals a l'empresa.

Resultats d'aprenentatge

CE 3.1. Saber identificar i utilitzar les principals fonts d'informació sobre treball i relacions laborals.
CE 3.2. Relacionar les principals teories sociològiques amb esdeveniments actuals en les relacions de treball.
CE 3.3. Identificar els motius dels conflictes laborals i conèixer les diferents formes de resolució que proposen les diverses interpretacions sociològiques

CT1. Treballar de forma autònoma.
CT2. Organitzar i gestionar la planificació del temps.
CT7. Comunicar i defensar un projecte oralment.
CT11. Treballar en equip.

6.- Continguts de l'Assignatura

BLOC I. INTRODUCCIÓ A LA SOCIOLOGIA DEL TREBALL I DE LES RELACIONS LABORALS

Tema 1. Objecte d'estudi de la sociologia

Les relacions socials i els seus fonaments. Conceptes bàsics de la sociologia per a l'estudi del treball i de les relacions laborals: estatus, poder, norma social, socialització, acció instrumental; individu i grup; estructura social.

Tema 2. Principals interpretacions sociològiques sobre el treball i les relacions socials a l'empresa

Treball i relacions socials des de les perspectives de Marx, Durkheim i Weber.

BLOC II. TREBALL, OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

Tema 3. El significat de treball i la divisió del treball

La construcció social del significat de treball. La conversió del treball en mercaderia i el mercat de treball. Treball productiu i treball reproductiu; treball i ocupació. Divisió tècnica i divisió social del treball. Les principals dimensions de la divisió social del treball.

Tema 4. El treball productiu en la societat capitalista industrial

Divisió tècnica i social del treball amb la fàbrica moderna. Assalarització i estructura de classes en la societat industrial. Producció i consum de masses i origen i significat de l'estat del benestar. Norma social d'ocupació fordista i drets socials de ciutadania. Mercat de treball i relacions laborals.

Tema 5. Treball i ocupació avui

Les transformacions en el treball, l'ocupació i l'estructura ocupacional: de l'estabilitat a la flexibilitat i la fragmentació laboral. Tendències actuals en els mercats de treball i en la divisió del treball. Crisi de l'estat del benestar? Cap a una nova definició del significat del treball i de l'ocupació: treball productiu i treball reproductiu.

BLOC III. INTRODUCCIÓ A LES RELACIONS LABORALS

Tema 6. Significat i origen de les relacions laborals

Significat de relacions laborals. Procediments de regulació de condicions d'ocupació i evolució històrica. Principals interpretacions teòriques en l'estudi de les relacions laborals.

Tema 7. Els actors socials en les relacions laborals

Sindicats, representació unitària dels treballadors i treballadors. Empresaris i organitzacions empresarials. L'estat actor en relacions laborals.

Tema 8. Els processos de les relacions laborals

Negociació col·lectiva i concertació social: significat i característiques rellevants. Conflicte laboral: la institucionalització del conflicte i tendències recents.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

El centre del procés d'aprenentatge és el treball de l'estudiant, qui aprèn treballant, essent la missió del professorat ajudar-lo en aquesta tasca (1) subministrant-li informació i mostrant-li les fonts on es pot aconseguir (2) dirigint els seus passos de manera que el procés d'aprenentatge pugui realitzar-se eficaçment. D'acord amb aquestes idees i d'acord amb els objectius de l'assignatura, el desenvolupament del curs es basa en les següents activitats, que es divideixen en tres grans grups:

Classes magistrals: on l'estudiant assoleix les bases conceptuals de la matèria assistint a les classes magistrals i completant-les amb l'estudi personal dels temes explicats.

Les classes magistrals són les activitats en les quals s'exigeix menys interactivitat a l'estudiant: estan concebudes com un mètode fonamentalment unidireccional de transmissió de coneixements del professor a l'alumne.

Treball de Seminaris i Presentacions a Classe: on l'estudiant (per grups) exposa a l'aula una presentació sobre una lectura prèviament analitzada i lliura un informe escrit. Els estudiants que no presenten han de lliurar una valoració de les presentacions realitzades i han de fer una petita explicació i justificació de les dues idees més rellevants de la lectura exposada.

Classes pràctiques i Exercicis pràctics realitzats a classe: on l'estudiant, en grup, analitza juntament amb el professor documents per tal de comprendre i analitzar críticament allò que s'explica a les classes teòriques.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	ECTS	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	------	------------------------

Dirigides (a l'aula)

	Exposició professors	30	CE1.1, CE2.1, CE 3.2, CE3.3
	Exposicions estudiants	9	CE 2.1, CT7, CT1, CE3.1, CE3.3
	Debats	2	CE 2.1, CT7, CT1, CE3.1, CE3.3
	Treballs en grup	4	CE 2.1, CT7, CT1, CE3.1, CE3.3
Total	30%	45	

Supervisades (fora de l'aula)

	Documentació i bibliografia	2,5	CE1.1, CE2.1, CE3.3, CT1, CT2,
	Lectura orientades	9	CE3.3
	Treballs en equip	8	CT7, CT1
	Tutories individuals i col·lectives	3	
Total	15%	22,5	

Autònomes (fora de l'aula)

	Estudi personal	30	CE1.1, CE3.1, CE3.3, CT1, CT2
	Organització materials	15	CE3.1, CE3.3, CT2
	Preparació exàmens	20	CE3.1, CE3.3, CT2
	Cerca d'informació	10	CE3.1, CE3.3, CT1
Total	50%	75	

Avaluació

Total	5%	7,5	Totes
--------------	-----------	------------	--------------

8.- Avaluació

L'avaluació es realitza al llarg del curs, en part en grup i en part individualment.

AVALUACIÓ EN GRUP

S'avalua el treball realitzat en grup i l'assoliment de les competències [CE1.1, CT6, CT7, CT11].

Per fer aquesta avaluació es compta amb:

- 1) Treball de Seminaris amb Presentacions de treballs a classe. La qualificació obtinguda representa el 40% de la nota final. Aquesta part de la nota es subdivideix de la següent forma: 15% presentació oral, 15% informe que acompanya la presentació oral i 10% comentaris sobre presentacions.
- 2) Exercicis Pràctics realitzats a classe; 10% de la nota final. Durant el curs a classe es faran alguns exercicis pràctics, en grup, sobre qüestions que el professor plantejarà a classe.

AVALUACIÓ INDIVIDUAL

S'avaluen els coneixements conceptuals i teòrics de la matèria assolits per l'alumne, així com la seva capacitat d'anàlisi i de raonament crític.

L'avaluació individual es porta a terme mitjançant una prova final escrita individual.

La qualificació obtinguda a l'avaluació individual representa un 50% de la nota final de l'assignatura, però és necessari obtenir una qualificació com a mínim de 3 sobre 10 per aprovar l'assignatura.

Sospesos i no-presentats: Els estudiants que no es presentin a la prova final d'avaluació individual i aquells que suspenguin aquesta prova, podran presentar-se a una prova de recuperació individual durant el mes de juny en una data que es determinarà amb suficient antelació el responsable de l'assignatura.

9- Bibliografia i enllaços web

La bibliografia del Programa es divideix en obligatòria, recomanada i complementària.

Bloc I

Bibliografia obligatòria:

- Montoussé, M.; Renouard, G. (2001): *Cien fichas para aprender sociología*. Bellaterra: UAB [Parte IV 'La socialización', pp. 78-97].
- Köhler, H-D.; Martín Artiles, A. (2007, 2ª ed.): *Manual de la sociología del trabajo y de las relaciones laborales*. Madrid: Delta [cap. 5 'Los clásicos de la sociología de las relaciones laborales', pp. 74-99].

Bibliografia recomanada:

- Santos Ortega, A.; Poveda Rosa, M. (2001): *Trabajo empleo y cambio social*. València: Tirant lo Blanch ['La centralidad del trabajo en la sociología clásica', pp. 40-49].
- Watson, T. (1994): *Trabajo y sociedad. Manual introductorio a la sociología del trabajo, industrial y de la empresa*. Barcelona: Hacer ['La sociología y el análisis sociológico', pp. 1-27].

Bloc II

Bibliografia obligatòria:

- Köhler, H-D.; Martín Artiles, A. (2007): *op. cit.* [caps. 1 i 2 'Trabajo y empleo' i 'La empresa', pp. 3-54; cap. 13.2 'Función de integración social. Origen del concepto de Estado del bienestar', pp. 489-510].

Bibliografia recomanada:

- Carrasquer, P. (2003): 'Juventud, trabajo y género. Viejos y nuevos retos para una ciudadanía en igualdad'. *Revista de Estudios de Juventud*, edición especial [pp. 193-215].
- Prieto, C. (2000): 'Trabajo y orden social: de la nada a la sociedad de empleo (y su crisis)'. *Política y sociedad*, n: 34 [pp. 19-32].
- Miguélez, F.; Prieto, C. (2001): 'Crisis del empleo y cohesión social'. *Cuadernos de relaciones laborales*, n. 19 [pp. 223-240].
- Santos Ortega, A.; Poveda Rosa, M. (2001): *op. cit.* ['Hacia una definición compleja de actividad laboral: tendencias y cambios recientes en el trabajo', pp. 49-64].

Bloc III

Bibliografia obligatòria:

- Jódar, P. (2000): 'Relaciones laborales'. A *Salud laboral. Conceptos y técnicas para la prevención de riesgos laborales*, ed. per F.G. Benavides, C. Ruiz-Frutos i A.M. García. Barcelona: Masson [pp. 97-115].

Bibliografia recomanada:

- Alós-Moner, R.; Martín Artiles, A. (2002): *Teorías del conflicto i negociació laboral. Una perspectiva sociològica*. Barcelona: UOC [pp. 37-62].
- Hyman, R. (1981): *Relaciones industriales*. Madrid: Blume ['¿Qué son las relaciones industriales?', pp. 19-42].
- Köhler, H-D.; Martín Artiles, A. (2007): *op. cit.* [cap. 3 'Las relaciones laborales', pp. 55-61; cap. 12 'Actores sociales: organizaciones sindicales y asociaciones empresariales', pp. 425-486; cap. 13.3 'Función coordinadora del Estado en la negociación colectiva', pp. 510-530; cap. 14 'Conflicto y negociación colectiva', pp. 531-563].

Bibliografia complementària:

- Finkel, L. (1994): *La organización social del trabajo*. Madrid: Pirámide.
- Miguélez, F.; Prieto, C. (dir. i coord., 1999): *Las relaciones de empleo en España*. Madrid: Siglo XXI.
- Santos Ortega, A.; Poveda Rosa, M. (2001): *Trabajo empleo y cambio social*. València: Tirant lo Blanch.
- Watson, T. (1994): *Trabajo y sociedad. Manual introductorio a la sociología del trabajo, industrial y de la empresa*. Barcelona: Hacer.

10.- Programació de l'assignatura

ACTIVITATS D'APRENTATGE

TIPUS	ACTIVITAT	LLOC, DATA	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
Classes magistrals	Classes magistrals	Setmanes 1 a 11 del curs Dimecres, 10.45-12.15 17.45-19.15 Divendres, 09.00-10.30 16.00-17.30	Consultar material docent: classes teòriques	
Tutories	Tutories		Consultar material docent: horaris tutories	
Seminari 1 + Avaluació Grupal 1	Presentació oral en grup; Presentació informe escrit en grup + Valoració de presentacions en quant a claredat expositiva i adequació de transparències a l'exposició	12 i 14-05-10	Consultar material docent: seminaris	
Seminari 2 + Avaluació Grupal 2	Presentació oral en grup; Presentació informe escrit en grup + Valoració de presentacions en quant a claredat expositiva i adequació de transparències a l'exposició	19 i 21-05-10	Consultar material docent: seminaris	
Seminari 3 + Avaluació	Presentació oral en grup; Presentació	26 i 28-05-10	Consultar material docent: seminaris	

Grup 3	informe escrit en grup + Valoració de presentacions en quant a claredat expositiva i adequació de transparències a l'exposició			
Seminari 4 + Avaluació Grup 4	Presentació oral en grup; Presentació informe escrit en grup + Valoració de presentacions en quant a claredat expositiva i adequació de transparències a l'exposició	2 i 4-06-10	Consultar material docent: seminaris	
Exercici Pràctic 1	Comentari escrit per grups de text o notícia	Data determinada per responsable depenent d'esdeveniments	Consultar material docent: exercicis pràctics	
Exercici Pràctic 2	Comentari escrit per grups de text o notícia	Data determinada per responsable depenent d'esdeveniments	Consultar material docent: exercicis pràctics	
Exercici Pràctic 3	Comentari escrit per grups de text o notícia	Data determinada per responsable depenent d'esdeveniments	Consultar material docent: exercicis pràctics	
Exercici Pràctic 4	Comentari escrit per grups de text o notícia	Data determinada per responsable depenent d'esdeveniments	Consultar material docent: exercicis pràctics	
Prova Final Escrita				
Recuperació				

LLIURAMENTS

TIPUS	ACTIVITAT	DATA	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
Presentació d'Informe	Seminari 1	12 i 14-05-10	Consultar material docent: seminaris	
Presentació d'Informe	Seminari 2	19 i 21-05-10	Consultar material docent: seminaris	
Presentació d'Informe	Seminari 3	26 i 28-05-10	Consultar material docent: seminaris	
Presentació d'Informe	Seminari 4	2 i 4-06-10	Consultar material docent: seminaris	